

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004187

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-11-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мельник Олександр Олександрович

2. Oleksand Melnyk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 23-01-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Офіс Генерального прокурора

Код за ЄДРПОУ: 00034051

Місцезнаходження: вул. Різницька, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство юстиції України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11415

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.77.51

Тема дисертації:

1. Кримінальна відповідальність за службове підроблення
2. Criminal liability for official forgery

Реферат:

1. Дисертація є комплексним науковим монографічним дослідженням кримінальної відповідальності за службове підроблення. У першому розділі дисертації розглянуто теоретико-правові та методологічні засади встановлення кримінальної відповідальності за службове підроблення. Проаналізовано наукові праці українських дослідників у галузі кримінального права, присвячені службовому підробленню або дотичні до цієї теми. Відзначено внесок у розвиток цього напрямку досліджень П. П. Андрушка, О. О. Дудорова, М. І. Мельника, М. І. Хавронюка, А. А. Стрижевської, а також на наукові праці яких здійснено посилання у відповідних частинах дисертаційного дослідження. Акцентовано на важливості вже наявних дисертаційних досліджень, присвячених службовому підробленню, авторства С. С. Тучкова, Н. О. Тімошенко, М. В. Степанюка, а також увагу зосереджено на суттєвих відмінностях цієї роботи від попередніх дисертаційних досліджень (наприклад, у підходах до підбору судової практики, яка є правозастосовним орієнтиром, обґрунтуванні внесення змін до законодавства про кримінальну відповідальність за службове підроблення тощо). Виокремлено періоди розвитку законодавства про відповідальність за службове підроблення

(приналежність України до складу Литви, Польщі, Речі Посполитої та автономії в складі Російської імперії; у складі Австрійської та Російської імперій; доба відновлення української державності; радянський період; період відновлення незалежності), за основу обрано наявність в історичних правових пам'ятках конкретних норм, які передбачали б відповідальність за службове підроблення. Встановлено, що недосконала законодавча техніка ранніх періодів розвитку законодавства знайшла своє продовження в несистемних змінах до сучасної норми, яка встановлює кримінальну відповідальність за службове підроблення. Проаналізовано кримінальне законодавство, зокрема таких європейських країн, як Французька Республіка, Швейцарська Конфедерація та Королівство Іспанія, норми якого не лише встановлюють кримінальну відповідальність за службове підроблення, а й передбачають суворіші покарання, порівняно з українським кримінальним правом, за службове підроблення (наприклад, за окремі кваліфіковані склади службового підроблення французьке кримінальне право передбачає покарання у виді позбавлення волі строком до 15 років). У другому розділі дисертації розглянуто об'єктивні та суб'єктивні ознаки службового підроблення. Узагальнено, що загальний та родовий об'єкти службового підроблення не потребують окремої розвідки в межах цього дослідження, загалом відповідають загальнокримінальному розумінню об'єкта кримінального правопорушення та частині відносин, які охороняються відповідною частиною закону про кримінальну відповідальність, натомість безпосереднім об'єктом службового підроблення запропоновано вважати визначений нормативно-правовими актами порядок діяльності службових осіб, пов'язаний із застосуванням офіційних документів. Акцентовано на основних п'ятих ознаках офіційного документа – предметі службового підроблення, нормативним джерелом закріплення яких є примітка до загального складу підроблення офіційних документів. Розглянуто класифікацію офіційних документів за критеріями, які мають правозастосовне значення (наприклад, наявність нормативної дефініції певного документа в нормі кримінального закону, нормативно визначений склад (обмеженість обсягу виду документів) певного виду офіційного документа, гриф секретності тощо). Обґрунтовано позицію про те, що офіційним документом як предметом службового підроблення необхідно вважати складений, виданий, посвідчений службовою особою документ (чи документ, до якого внесено інформацію службовою особою), який відповідає встановленим нормативно-правовими актами вимогам до його форми, змісту, а зафіксована в ньому інформація підтверджує юридичні факти або може бути доказом у правозастосовній діяльності. Висвітлено також авторське бачення нормативного визначення офіційного документа в примітці до ст. 358 Кримінального кодексу України, яке вирізняється чіткістю, лаконічністю та змістовністю, порівняно з наявними законодавчими положеннями та науковими позиціями з цього приводу. Виокремлено чотири види альтернативних діянь, які утворюють об'єктивну сторону службового підроблення: складання завідомо неправдивих офіційних документів, видача завідомо неправдивих офіційних документів, внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, інше підроблення офіційних документів, кожне з яких схарактеризовано з огляду на зміст використаного законодавцем терміна в загальнонауковому, кримінально-правовому, зокрема правозастосовному, вимірах.

2. The dissertation is a comprehensive scientific monographic study of criminal liability for official forgery. The first section of the dissertation examines the theoretical, legal and methodological principles of establishing criminal liability for official forgery. First of all, the scientific works of domestic researchers in the field of criminal law, which are completely devoted to official forgery or are related to this topic, are analyzed. The contribution to the development of this area of research by Andrushko A. A., Dudorov O. O., Melnyk M. I., Khavronyuk M.I., Stryzhevskaya A. A., and others is noted, whose scientific works are referenced in the relevant parts of the dissertation research. The importance of the existing dissertation research on official forgery, authored by Tuchkov S. S., Timoshenko N. O. and Stepanyuk M. V., is separately determined, and attention is also focused on the significant differences of this work from previous dissertation research (for example, in approaches to selecting judicial practice that serves as a law enforcement guideline, substantiating amendments to legislation on criminal liability for official forgery, etc.). The periods of development of legislation on liability for official forgery are distinguished (Ukraine's presence as part of Lithuania, Poland, the Polish-Lithuanian Commonwealth and the autonomy as part of the Russian Empire; as part of the Austrian and Russian Empires; the period of restoration of

Ukrainian statehood; the Soviet period; the period of restoration of independence), which is based on the presence of specific norms in historical legal monuments that would provide for liability for official forgery. It is concluded that the low legislative technique of the early periods of legislative development has continued in unsystematic changes to the modern norm, which establishes criminal liability for official forgery. The criminal legislation of such European countries as France, Switzerland and Spain, in particular, is analyzed, the norms of which not only establish criminal liability for official forgery, but also provide for more severe penalties, compared to domestic criminal law, for official forgery (for example, for certain qualified elements of official forgery, French criminal law provides for a penalty of imprisonment for up to 15 years). In section 2 of the dissertation, the objective and subjective signs of official forgery are considered. It is summarized that the general and generic object of official forgery do not require separate investigation within the framework of this study and generally correspond to the general criminal understanding of the object of a criminal offense and part of the relations protected by the relevant part of the law on criminal liability, while the direct object of official forgery is proposed to be understood as the procedure for the activities of officials, determined by regulatory legal acts, related to the use of official documents. The focus is on the main five features of an official document – the subject of official forgery, the normative source of which is the note to the general composition of forgery of official documents. The classification of official documents is considered according to criteria that have law enforcement significance (for example, the presence of a normative definition of a certain document in a norm of criminal law, a normatively defined composition (limited scope of the type of documents) of a certain type of official document, a secrecy stamp, etc.). The position is substantiated that an official document as the subject of official forgery should be understood as a document drawn up, issued, certified by an official (or a document to which information has been entered by an official), which meets the requirements established by regulatory legal acts for its form and content, and the information recorded in it confirms legal facts or can be evidence in law enforcement activities. The author's vision of the normative definition of an official document in the note to Art. 358 of the Criminal Code, which is characterized by greater clarity, conciseness and content, compared to existing legislative provisions and scientific positions on this issue. Four types of alternative acts that constitute the objective side of official forgery are distinguished: drawing up knowingly false official documents, issuing knowingly false official documents, entering knowingly false information into official documents, other forgery of official documents, each of which is characterized taking into account the content of the terms used by the legislator in the general scientific, criminal law, including law enforcement dimensions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Мельник О. О. Кримінальна відповідальність за службове підроблення при перетинанні державного кордону: національне та міжнародне законодавство. *Migration & Law*. 2023. Т. 3. Вип. 5–6. Київ. С. 52–66.
- 2. Мельник О. О. Окремі проблеми конкуренції службового підроблення з деякими іншими складами кримінальних та адміністративних правопорушень. *Підприємництво, господарство і право*. 2024. № 1 (335). С. 50–56.
- 3. Мельник О. О. Кримінально-правова характеристика службового підроблення: генезис та сучасність. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 87, ч. 3. С. 306–313.

- 4. Кришевич О. В., Мельник О. О. Понятійний аспект «службова особа» як спеціального суб'єкта в кримінальному праві. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. Вип. 3. Ч. 3. С. 465–471.

Наукова (науково-технічна) продукція: дослідження

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кришевич Ольга Володимирівна

2. Olha V. Kryshevych

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6136-8106

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=KN Gh2tIAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Газдайка-Василишин Ірина Богданівна

2. Iryna B. Hazdayka-Vasylyshyn

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5536-814X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=PjsplKsAAAAJ>; Scopus ID: 57220130905; Researcher ID: ADP-4084-2022

Повне найменування юридичної особи: Львівський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571995

Місцезнаходження: вул. Городоцька, Львів, 79007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Курилюк Юрій Богданович

2. Yurii B. Kuryliuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4035-4431

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Приватне акціонерне товариство "Вищий навчальний заклад "Національна академія управління"

Код за ЄДРПОУ: 16476880

Місцезнаходження: вул. Ушинського, Київ, 03153, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вартилицька Інна Анатоліївна

2. Inna A. Vartyletska

Кваліфікація: к.ю.н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3447-0567

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Ірина Михайлівна

2. Iryna M. Tkachenko

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0144-0708

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Тихонова Олена Вікторівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Тихонова Олена Вікторівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Антощук Андрій Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна